

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Seimo
Peticijų komisijai

Į 2026-01-27 Nr. S-2026-335

DĖL NUOMONĖS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos prašymą, pagal kompetenciją teikia nuomonę dėl Virginijaus Jurgaičio peticijose pateiktų pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 straipsnio 2 dalies, 12 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 23 straipsnio 2 dalies 15 punkto nuostatų.

Dėl Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies.

Piniginė socialinė parama (socialinė pašalpa, būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos) teikiama siekiant sudaryti sąlygas gauti paramą tada, kada jos labiausiai reikia, didinti motyvaciją integruotis į darbo rinką, išvengti skurdo spąstų ir racionaliai naudoti turimus išteklius bei mažinti ilgalaikę priklausomybę nuo socialinės paramos sistemos. Todėl, siekiant stiprinti *darbingo amžiaus darbingų*, bet *nedirbančių asmenų* paskatas dirbti bei mažinti ilgalaikę priklausomybę nuo socialinės paramos sistemos, Įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas dėl proporcingo socialinės pašalpos dydžio mažinimo šiai asmenų grupei (išskyrus atvejus, kai nedirbama dėl pateisinamų priežasčių).

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad socialinės apsaugos priemonės išreiškia visuomenės solidarumo idėją, padeda asmeniui apsisaugoti nuo galimų rizikų. Tačiau pilietinėje visuomenėje solidarumo principas nepaneigia asmeninės atsakomybės už savo likimą. Todėl socialinės apsaugos teisinis reguliavimas turi būti toks, kad būtų sudarytos prielaidos ir paskatos kiekvienam visuomenės nariui pačiam pasirūpinti savo gerove, o ne vien pasikliauti valstybės socialine apsauga (Konstitucinio Teismo 2002 m. lapkričio 11 d., 2003 m. gruodžio 3 d. nutarimai). Asmeniui

teikiama socialinė parama neturi virsti privilegija, ji neturi sudaryti prielaidų asmeniui pačiam nesiekti didesnių pajamų, savo pastangomis ieškoti galimybių užtikrinti sau ir savo šeimai žmogaus orumą atitinkančias gyvenimo sąlygas. Tad Konstitucija nedraudžia įstatymų leidėjui įstatymu nustatyti tokių socialinės paramos teikimo pagrindų ir sąlygų, socialinės paramos dydžių, kad būtų skatinamos kiekvieno asmens pastangos pagal išgales pirmiausia pačiam pasirūpinti savo ir savo šeimos gerove ir prisidėti prie visos visuomenės gerovės. Įstatymų leidėjas turi plačią diskreciją įstatymu diferencijuoti socialinę paramą (Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d., 2007 m. rugsėjo 26 d., 2009 m. rugsėjo 9 d. nutarimai).

Piniginės socialinės paramos teikimas darbingo amžiaus asmenims negali būti patrauklesnė priemonė nei dalyvavimas darbo rinkoje, todėl įstatymo leidėjas nustatė tokias paramos gavimo sąlygas, kurios motyvuotų darbingus asmenis dirbti, o neturinčius darbo – jo ieškoti. Toks nustatytas teisinis reguliavimas darbingo amžiaus darbingus asmenis skatina siekti savo pastangomis gauti daugiau pajamų ir išvengti ilgalaikės priklausomybės nuo socialinės paramos sistemos. Piniginės socialinės paramos paskirtis – teikti valstybės paramą nepasiturintiems gyventojams, įvertinus turtą ir pajamas, *kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes*. Socialinė parama neužtikrina ilgalaikio ekonominio ir socialinio saugumo, ji tik padeda žmogui, esant sudėtingai finansinei situacijai, tenkinti būtiniausius poreikius.

Atkreiptinas dėmesys, kad, teikiant piniginę socialinę paramą, vadovaujamas įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintais principais. Pagal įstatymo 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintą *įgalinimo principą*, teikiant piniginę socialinę paramą, siekiama sudaryti palankias nepasiturinčių gyventojų užimtumo galimybių didinimo sąlygas, taip pat sąlygas, skatinančias juos įsitraukti į visuomenės gyvenimą ir mažinančias ilgalaikę priklausomybę nuo socialinės paramos sistemos. Todėl, siekiant motyvuoti darbingo amžiaus darbingus socialinės pašalpos gavėjus aktyviai integruotis į darbo rinką, socialinės pašalpos gavėjams įsidarbinus, vadovaujantis įstatymo 10 straipsnio 1 dalimi, 12 mėnesių nuo įsidarbinimo mokama papildoma socialinė pašalpa, kurios dydis diferencijuojamas atsižvelgiant į gavimo trukmę.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, manytina, kad peticijoje pateiktas siūlymas naikinti įstatymo 10 straipsnio 2 dalį neturėtų būti tenkintinas, nes teisinis reguliavimas, reglamentuojantis proporcingą socialinės pašalpos dydžio mažinimą, nediskriminuoja asmenų socialinės padėties pagrindu, priešingai, užtikrina, kad darbingo amžiaus darbingi nepasiturintys gyventojai išsaugotų paskatas aktyviai dalyvauti darbo rinkoje.

Dėl Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 punkto.

Siekiant piniginės socialinės paramos efektyvumo ir veiksmingumo, įteisintas *masto ekonomijos principu pagrįstas modelis* skiriant piniginę socialinę paramą. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyti diferencijuoti kompensuojamų naudingojo būsto ploto, karšto ir geriamojo vandens normatyvų dydžiai, kurie priklauso nuo šeimos narių skaičiaus.

Vienam būste gyvenamąją vietą deklaravusiam arba būstą nuomojančiam asmeniui kompensuojama iki 50 kvadratinų metrų, bendrai gyvenantiems asmenims (šeimai) – 38 kvadratiniai metrai pirmam bendrai gyvenančiam asmeniui, 12 kvadratinų metrų antram bendrai gyvenančiam asmeniui, 10 kvadratinų metrų trečiam ir kiekvienam paskesniai bendrai gyvenančiam asmeniui. Taip vienam asmeniui garantuojamas vidutinio dydžio 1 kambario, 2 asmenų šeimai – 2 kambarių būsto išlaikymo išlaidų dalinis kompensavimas. Būsto naudingojo ploto normatyviniai dydžiai nustatyti atsižvelgiant į vidutinį naudingą plotą, tenkantį vienam Lietuvos gyventojui, ir į esamus standartinius būstų dydžius.

Atsižvelgiant į tai, kad piniginė socialinė parama (šiuo konkrečiu atveju – būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos) teikiama siekiant sudaryti sąlygas gauti paramą tada, kada jos labiausiai reikia, Įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 3 punkte įstatymų leidėjas įtvirtino nuostatą, kuria savivaldybės administracija, patikrinusi bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas ir surašiusi buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, t. y. įvertinusi individualią šeimos (asmens) padėtį, turi teisę savivaldybės tarybos nustatyta tvarka skirti būsto šildymo išlaidų kompensaciją už didesnę, negu nustatyta Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 punkte, naudingojo būsto ploto normatyvą.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, manytina, kad peticijoje pateiktas siūlymas dėl Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 punkto keitimo netikslingas, nes Įstatyme nustatytas piniginės socialinės paramos teikimo teisinis reguliavimas ir juo įtvirtintos priemonės sudaro tinkamas sąlygas užtikrinti veiksmingą ir savalaikę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams.

Dėl Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 15 punkto.

Kaip jau minėta, teikiant piniginę socialinę paramą, vadovaujamesi Įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintais principais. Pagal Įstatymo 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintą *bendradarbiavimo ir dalyvavimo principą*, piniginės socialinės paramos teikimas remiasi asmenų, kurie kreipiasi dėl piniginės

socialinės paramos, bendruomenės, bendrojo naudojimo objektų valdytojų, nevyriausybinių organizacijų, savivaldybės, valstybės institucijų ir įstaigų *bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba*.

Todėl savivaldybės administracija, įgyvendindama *bendradarbiavimo ir dalyvavimo principą*, teikdama piniginę socialinę paramą, vadovaudamasi Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 15 punktu, *turi teisę* pasitelkti bendruomeninių organizacijų ir (ar) religinių bendruomenių, ir (ar) religinių bendrijų, ir (ar) kitų nevyriausybinių organizacijų atstovus ir (ar) gyvenamosios vietovės bendruomenės narius, ir (ar) seniūnaičius, ir (ar) kitus suinteresuotus asmenis dalyvauti svarstant klausimus dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ir teikti socialines paslaugas šio straipsnio 1 dalies 1 punkte, šios dalies 2-6 punktuose ir 3 dalyje numatytais atvejais.

Pažymėtina, kad *savivaldybėse veikiančių Piniginės socialinės paramos teikimo komisijų (tarybų)*, kurias sudaro gyvenamosios vietovės bendruomenės nariai, bendruomeninių, nevyriausybinių organizacijų atstovai, seniūnaičiai ir kiti suinteresuoti asmenys, *vaidmuo*, svarstant klausimus dėl piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo ir mokėjimo, yra *tik patariamojo pobūdžio. Už sprendimų dėl piniginės socialinės paramos skyrimo priėmimą atsakingos savivaldybių administracijos*.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, manytina, kad peticijoje pateiktas siūlymas naikinti Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 15 punktą neturėtų būti tenkintinas, nes, įgyvendinant Įstatymo nuostatas, visais atvejais būtina išsamiai ir *objektyviai* įvertinti besikreipiančiųjų dėl piniginės socialinės paramos situaciją. Įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje įstatymų leidėjo numatytos savivaldybės administracijos teisės apibrėžia jos kompetenciją veikti taip, kad būtų užtikrintas piniginės socialinės paramos teikimo efektyvumas ir veiksmingumas, nepažeidžiant asmens teisės gauti jam priklausančią piniginę socialinę paramą.

Pagarbiai

Viceministras

Saulius Davainis

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija 188603515, A. Vivulskio g. 11, 03162 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL NUOMONĖS PATEIKIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-02-17 Nr. SD-645 (15.1 E-24)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Saulius Davainis, Viceministras
Sertifikatas išduotas	Saulius Davainis LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-02-13 15:39:33 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-02-13 15:39:51 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E, SK ID Solutions AS EE
Sertifikato galiojimo laikas	2025-10-20 17:30:02 – 2030-10-20 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.90.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-02-17 08:14:29)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-02-17 08:14:29 DBSIS